

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

**Komisja
Edukacji
i Nauki**

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI, SAMORZĄDOWYMI
I ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI
(NR 16)
z dnia 18 grudnia 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Edukacji i Nauki

– podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi i związkami zawodowymi (nr 16)

18 grudnia 2025 r.

Podkomisja stała do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi i związkami zawodowymi, obradująca pod przewodnictwem poseł **Żanety Cwaliny Śliwowskiej (Polska2050)**, przewodniczącej podkomisji, rozpatrzyła:

– informację na temat współpracy szkół z organizacjami społecznymi w zakresie wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Kuraszyk** zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, **Dagmara Korbasińska-Chwedczuk** dyrektor Departamentu Równości w Zdrowiu Ministerstwa Zdrowia, **Jan Kosiński-Gortych** naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej, **Barbara Olszowy** główny specjalista w Biurze Rzecznika Praw Dziecka oraz **dr Jadwiga Łuczak-Wawrzyniak** przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Psychologicznego wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** i **Michał Kościński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi i związkami zawodowymi.

Stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia to rozpatrzenie informacji na temat współpracy szkół z organizacjami społecznymi w zakresie wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Przechodzimy do jego realizacji.

Chciałabym przywitać na dzisiejszym posiedzeniu pana Jana Kosińskiego-Gortycha, naczelnika w Departamencie Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej, panią Barbarę Olszowy, głównego specjalistę Biura Rzecznika Praw Dziecka, oraz panią doktor Jadwigę Łuczak-Wawrzyniak, przewodniczącą Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Bardzo proszę w pierwszej kolejności o przedstawienie stanowiska Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji Narodowej Jan Kosiński-Gortych:

Dzień dobry. Jan Kosiński-Gortych, Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Jeśli chodzi o informację, którą do państwa przekazaliśmy, to poza materiałem, który państwo dostaliście, chciałbym przekazać jeszcze kilka słów uzupełnienia. Poza listą działań, o której jest mowa w przekazanej informacji, czyli w wymienionych projektach i działaniach, które prowadzi ministerstwo, chciałbym jeszcze podkreślić, że od czerwca 2024 r. zarządzeniem minister edukacji został powołany i działa Zespół do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, w którego skład wchodzi 45 przedstawicieli organizacji pozarządowych wyłonionych w otwartym naborze. Ten nabór był prowadzony na stronie internetowej ministerstwa. Zakres zadań zespołu m.in. dotyczy: organizacji pracy przedszkoli, szkół i placówek, działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej, ruchu artystycznego, praw dziecka i ucznia, kompetencji kadr pedagogicznej i kierowniczej, kwestii związanych także z edukacją włączającą i profilaktyką zdrowia psychicznego dzieci i uczniów, ale także działalności związanej z organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży czy współpracy z rodzicami uczniów.

Oprócz tego w ministerstwie i z inicjatywy ministerstwa organizowane są różnego rodzaju akcje związane czy z ochroną zdrowia psychicznego, czy wsparciem psychologicznym dzieci i uczniów. Tu chciałbym powiedzieć o kilku z nich.

Pierwsza to „Tydzień dla bezpieczeństwa”, który odbył się pod koniec czerwca 2025 r. Celem głównym tej akcji było zwiększenie świadomości i troski o zdrowie dzieci i młodzieży szkolnej, w szczególności w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Chodziło m.in. też o przygotowanie do zbliżającego się okresu wakacyjnego, w czasie którego młodzież może się natknąć nie tylko na różne sytuacje, ale także na kontakt z substancjami odurzającymi, psychotropowymi czy różnymi nowymi substancjami psychoaktywnymi. W ramach akcji prowadzone były różne działania edukacyjne i profilaktyczne, związane m.in. z bezpieczeństwem w sieci czy bezpieczeństwem przeciwpożarowym, ale także pierwszą pomocą i szeroko rozumianym bezpieczeństwem w wymiarze zarówno fizycznym, jak i psychicznym uczniów i profilaktyką uzależnień. Przygotowany został pakiet materiałów edukacyjnych. W jego przygotowanie poza Ministerstwem Edukacji Narodowej zaangażowane były także Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Cyfryzacji. Te materiały zostały wysłane do wszystkich szkół w Polsce. W ramach tego tygodnia zachęcano też do współpracy z lokalnie działającymi organizacjami społecznymi i pozarządowymi.

Kolejna rzecz to akcja o dwóch nazwach: „Tydzień o przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej”, „Tydzień o budowaniu relacji”. Te dwie nazwy wynikają z tego, że „Tydzień o budowaniu relacji” dotyczył przedszkoli, a „Tydzień o przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej” był skierowany do uczniów, czyli do szkół podstawowych i ponadpodstawowych. On się odbył na przełomie września i października 2025 r. Główną tematyką, która była poruszana w ramach tego tygodnia, to było przeciwdziałanie szeroko rozumianej przemocy. W ramach wychowania przedszkolnego były to zajęcia z budowania relacji, rozumienia emocji i wprowadzenia do problematyki budowania własnej relacji – tego, jak dzieci ze sobą współpracują, jak odczuwają emocje, jak je wyrażają między sobą. Natomiast w szkołach skupiono się na przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, bullyingu, kwestiach związanych z radzeniem sobie ze stresem. Przygotowano różnego rodzaju plakaty, ulotki, ale były też prowadzone debaty. Opracowano m.in. materiały edukacyjne, takie jak ścieżka pomocy dla uczniów, ale także dla nauczycieli, które miały pomagać w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych. Te materiały, podobnie jak w przypadku wcześniej wspomnianych działań, zostały wysłane do szkół i są dostępne zarówno na stronach internetowych Ministerstwa Edukacji Narodowej, jak i Ośrodka Rozwoju Edukacji. One są dostępne bez żadnych dodatkowych czy to opłat, czy konieczności logowania, czy zakładania konta.

W ramach tego tygodnia odbywały się też debaty poświęcone przeciwdziałaniu przemocy, w których uczestniczyli zarówno przedstawiciele ministerstw, jak i Komendy Głównej Policji, rzecznika praw dziecka i rzecznika praw obywatelskich. A 3 października, na koniec tego tygodnia, zaproszono również przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków zawodowych, samorządowców i młodzieżowych sejmików wojewódzkich na rozmowy związane z przeciwdziałaniem i wypracowywaniem rekomendacji, które miałyby w ramach systemu oświaty wzmacniać przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i wzmacnianie relacji w kierunku właśnie obniżania poziomu stresu i działań na rzecz korzystnej współpracy między dziećmi w szkole i również z kadrą pedagogiczną.

Ministerstwo od szeregu lat już nie... To uzupełnienie informacji jest od roku 2021, ale również wcześniej ministerstwo ogłaszało konkursy przede wszystkim w ramach „Narodowego programu zdrowia”. W ramach tych konkursów wyłaniane są organizacje pozarządowe, które skupiają się na szeroko rozumianym wsparciu psychologicznym i kwestiach związanych ze zdrowiem psychicznym i bezpieczeństwem.

Z inicjatyw, które tutaj chciałbym wymienić przede wszystkim, to takie rozwiązania jak działająca już poradnia online „Zawsze jest jakieś wyjście”, rozwiązania na rzecz szkolnej sieci wsparcia. To było przedsięwzięcie, w którym tworzono szkolne sieci wsparcia rówieśniczego z wykorzystaniem idei wolontariatu, w który angażowali się przede wszystkim dzieci – uczniowie, którzy uczyli się, w jaki sposób rozpoznawać oznaki przemocy czy jakichś potencjalnie groźnych relacji, ale nie tylko rozwiązywać... To znaczy, właściwie nie rozwiązywać ich samodzielnie, ale umieć rozpoznawać, ale umieć też współpracować z dorosłymi w taki sposób, żeby odpowiednio te informacje przekazywać – w odpowiedni sposób i odpowiednio wcześniej – właśnie po to, żeby to odpowiednio przygotowani dorośli później mogli w tych sytuacjach zareagować i doprowadzić do sytuacji, gdy napięcie czy konfliktów, czy groźnych sytuacji jest już mniej.

Były też działania związane z tworzeniem pozytywnego klimatu szkoły, promocją i profilaktyką zdrowia psychicznego.

W latach kolejnych... czy po roku też 2021, kontynuowane były działania związane z wolontariatem szkolnym i właśnie ze wsparciem rówieśniczym. Stworzono też platformę do diagnozy, która ma wspomagać przygotowanie przez szkołę programów wychowawczo-profilaktycznych, które szkoły zobowiązane są przygotowywać. Prowadzone były działania związane z promocją i profilaktyką zdrowia psychicznego poprzez szkolenia dla nauczycieli, które przygotowują do realizacji programów promocji zdrowia psychicznego, ale też programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej lub wskazującej.

Obecnie jest też realizowany projekt Ministerstwa Edukacji Narodowej, we współpracy z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji i Fundacją „Instytut Edukacji Pozytywnej”, który dotyczy wsparcia rówieśniczego w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, z angielską *peer support*. Celem tego projektu jest opracowanie i przetestowanie w 200 szkołach ponadpodstawowych metod wsparcia dla uczniów i uczennic. Ten projekt też buduje na wcześniejszych doświadczeniach, o których mówiłem przed chwilą.

Jeszcze z inicjatyw, o których chciałbym powiedzieć, jest... Przepraszam, muszę to znaleźć. Aha, było to przyjęcie „Paktu na rzecz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej”. Pakt był przyjęty zarówno przez Ministerstwo Zdrowia, jak i organizacje pozarządowe. Ten pakt to była wspólna deklaracja budowania środowiska szkolnego wolnego od przemocy, nienawiści i wykluczenia. Sygnatariusze tego paktu, czyli kilkanaście... kilkadziesiąt... – kilkanaście na pewno, nie pamiętam dokładnej liczby. Kilkanaście osób zobowiązało się do tego, by tworzyć takie rozwiązania, w których natychmiastowo będzie się reagować na krzywdę i wspierać osoby doświadczające niesprawiedliwości w szkole czy w szeroko rozumianym środowisku szkolnym.

I już na koniec, uzupełniając wcześniej przekazaną informację, chciałbym jeszcze dodać, że zgodnie z przepisami ustawy – Prawo oświatowe przede wszystkim organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, mogą działać w szkołach po uprzednim uzyskaniu zgody dyrektora szkoły i uzgodnieniu warunków tej działalności. Natomiast informuję, że my, jako ministerstwo, nie prowadzimy rejestru, w którym mielibyśmy wystawianą każdą jedną szkołę i każdą jedną organizację, z którą te szkoły współpracują.

Tak więc w uzupełnieniu wcześniej przekazanego materiału jeszcze te informacje. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję. Mam jeszcze prośbę o przybliżenie tego programu z FRSE, który dotyczy wsparcia rówieśniczego w zakresie zdrowia psychicznego *peer support*. Na czym on polega? Jak wygląda w tej chwili status? Czy są nabory? Kto ewentualnie może wnioskować o uczestnictwo w tym programie?

Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej MEN Jan Kosiński-Gortych:

OK. Z informacji, które ja mam... Ponieważ ten projekt bezpośrednio realizuje Departament Wychowania i Profilaktyki – ja jestem z Departamentu Edukacji Włączającej, więc powiem to, co ja wiem, natomiast skontaktuję się z kolegami, z departamentem, żeby uzupełnili jeszcze te informacje, ponieważ ja na bieżąco na co dzień nie śledzę realizacji tego projektu. Natomiast z tego, co się orientuję, projekt już się rozpoczął. Obecnie trwa nabór na szkoły, które będą współpracowały w projekcie. To będą szkoły ponadpodstawowe. Celem tej współpracy... Powiem tak, nie umiem powiedzieć na tę chwilę, czy już wszystkie 200 szkół, czy co najmniej 200 szkół, które miały uczestniczyć, już zostały wybrane, ale tak jak mówiłem, poproszę o uzupełnienie tej informacji.

Natomiast jeśli chodzi o cele projektu, to tak. Poza przygotowaniem tego materiału i przetestowaniem go w szkołach, projekt ma skupiać się na takich kwestiach jak: przygotowanie młodzieży i społeczności szkolnej w zakresie potrzeb emocjonalnych i społecznych w funkcjonowaniu psychospołecznym młodzieży, wsparcie dla uczniów w niestety ogólnospołecznym pogłębiającym się kryzysie zdrowia psychicznego, ale też na poziomie lokalnym, czyli na poziomie pojedynczej szkoły ponadpodstawowej, działania na rzecz poprawy klimatu środowiska szkolnego – zwiększenie zaufania do nauczycieli i innych osób dorosłych i budowanie relacji nie tylko rówieśniczych, ale także z kadrą pedagogiczną i wprowadzanie takich rozwiązań jak

kiedyś stosowane, ale obecnie w pewnym odwróceniu, na przykład aktywne słuchanie, mediacje i wypracowywanie praktyk w tym zakresie.

Jeszcze o jednej rzeczy bym chciał powiedzieć, to znaczy o innym projekcie, czyli „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży” realizowanym przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy. W ramach tego projektu – o którym była mowa w tej informacji, ale tego, o czym teraz powiem, akurat nie wpisaliśmy – realizowane będzie działanie związane ze wspieraniem społecznej i włączającej funkcji szkoły. To znaczy, to będą działania skierowane na rzecz podnoszenia jakości współpracy zarówno pomiędzy dziećmi i uczniami, jak i z kadrą nauczycielską. Tutaj głównie chcemy skupić się na przetestowaniu już na kilku tysiącach szkół narzędzia i wdrożeniu do polskich warunków narzędzia wypracowywanego przez Europejską Agencję do spraw Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej. To narzędzie po angielsku nazywa się *Voices into Action*. Jego celem jest właśnie wypracowywanie takich rozwiązań, w których podmiotowość dzieci i uczniów i ich głos, ale także rodziców i osób spoza instytucjonalnego środowiska szkolnego, jest lepiej słyszany i wdrażany w codziennej praktyce.

To działanie na ogólnym poziomie może wydawać się zbliżone do projektu związanego z *peer support*, ale jednak są to działania odrębne i uzupełniające się. Mówię tu o tym działaniu, bo ten akurat projekt nadzoruje mój departament, więc tak w uzupełnieniu. Natomiast bardziej szczegółowe informacje o projekcie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji prześlemy pisemnie.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dobrze, dziękuję. Proszę w takim razie o przesłanie do sekretariatu Komisji, tak żeby posłowie mogli potem zapoznać się z tą informacją, bo wydaje się ona, przynajmniej mi, dosyć ciekawa.

Bardzo bym prosiła o ewentualnie odniesienie się do tematu, czy jest prowadzony właśnie jakiś rejestr i ewentualnie czy są programy w kwestii omawianego dzisiejszego tematu, jeżeli chodzi o Departament Społeczeństwa Obywatelskiego. Nie wiem, czy ktoś z nami jest?

Zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wojciech Kuraszyk:

Jestem.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Zapewne pan Wojciech Kuraszyk, tak? – zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego.

Zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM Wojciech Kuraszyk:

Tak, dzień dobry. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, i owszem, reprezentuję dzisiaj Departament Społeczeństwa Obywatelskiego w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Powiem szczerze, że jeżeli chodzi o taką informację, to akurat my jej nie przygotowaliśmy na dzisiejsze posiedzenie, bo jak rozumiem, jest ona bardziej skupiona na działaniach ministra edukacji. My tutaj staramy się obserwować te działania ministra edukacji i współpracę ministra edukacji z organizacjami pozarządowymi, i ten kontekst dzisiejszego posiedzenia nas tu najbardziej interesuje.

Aczkolwiek, tak jak już był poruszony problem, a właściwie zagadnienie FERS, to w kompetencjach naszego departamentu też jest pewna część tego funduszu tych środków unijnych, którymi my zarządzamy, my je dzielimy. W ramach FERS oczywiście także my dzielimy ten FERS w zakresie działalności organizacji pozarządowych, ale skupiamy się na rozwoju instytucjonalnym wszystkich tych organizacji, a nie tylko i wyłącznie ukierunkowanym na jeden aspekt ich działalności. Tak jak powiedział tutaj pan z Ministerstwa Edukacji Narodowej, ten zakres FERS dedykowany stricte tematyce dzisiejszego posiedzenia jest w kompetencjach minister edukacji narodowej.

Temat wsparcia dla dzieci z pewnymi problemami psychologicznymi jest nam jak najbardziej bliski. To, co my w tej chwili staramy się robić, to w ramach naszych kompetencji przewodniczący Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego ma jedno z ciał opiniotwórczo-doradczych, jakim jest Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem. Na kolejnym posiedzeniu RDzMP właśnie planujemy zająć się także tematem wsparcia dla dzieci z problemami psychicznymi. Myślimy, że tam będą poruszane różne tematy. Będą tam przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia, zaprosimy także przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej, ministerstwa nauki, żeby przybliżyć tę tematykę członkom tej rady i także dać głos przedstawicielom NGO – tych NGO, które działają właśnie w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży z tymi problemami. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo za wyczerpującą informację. Zastanawiam się, ponieważ środki, nawet jeżeli chodzi o fundusze europejskie, kierowane na wsparcie psychologiczne dzieci i młodzieży są dosyć duże, programów ministerstwo też przedstawiło dzisiaj dosyć dużo, czy w jakiś sposób można monitorować tę sytuację – jak po prostu inwestycja w to wsparcie zwraca się na poziomie już samych efektów? Ponieważ nie jest sztuką stworzenie wielu programów, wielu pilotaży i opracowanie jakiejś strategii, natomiast pytanie jest o samą skuteczność tej strategii i jakie ona odniesie skutki.

Nie wiem właściwie, do kogo skierować takie pytanie, czy jest to badane po prostu z roku na rok, jak ta sytuacja wygląda. Nie wiem, czy też GUS prowadzi badania w tym zakresie. Tutaj widzę, że raczej nie. Dobrze by było też pomyśleć właśnie o jakimś przeznaczeniu części tych środków po prostu na diagnostykę związaną z mierzeniem już samych efektów, ponieważ wydawanie pieniędzy, nie mierząc efektów tych działań, wydaje się trochę celowaniem kula w płot, bo jeżeli wydajemy już jakieś pieniądze w konkretnym celu, to dobrze by było mierzyć efektywność wydawania tych pieniędzy.

Otwieram w tej chwili dyskusję. Czy ktoś chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, proszę tylko się przedstawić.

Rzecznik Polskiego Towarzystwa Psychologicznego Marcin Szafrński:

Dzień dobry. Marcin Szafrński, Polskie Towarzystwo Psychologiczne.

Po pierwsze, dziękuję bardzo za ten komentarz, który usłyszeliśmy przed chwilą, ponieważ w ostatnim czasie bardzo mocno zabiegamy, zarówno na poziomie lokalnym, jak i teraz mamy możliwość także na poziomie centralnym, właśnie dbanie o zachowanie tego porządku związanego z pomiarem skuteczności, który często, nawet jeżeli jest prowadzony, też jest oparty na danych, które nie są adekwatne w stosunku do sytuacji.

Co mam na myśli? Na przykład pani przewodnicząca powiedziała o danych GUS-owskich – dane GUS-owskie w zakresie zdrowia psychicznego, w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży, nie są nigdy wystarczające. Tak naprawdę trzeba zbadać rzeczywistą sytuację, która też niejednokrotnie nie jest możliwa do stwierdzenia tylko i wyłącznie na przykład na danych, które są pozyskiwane, nawet jeżeli są w oparciu o dostępne informacje, na przykład z NFZ czy z jednostek medycznych. W związku z tym to jest taki apel też o to, żeby zadbać o tę strefę, bo naprawdę warto. W każdym razie z naszych informacji w krajach, w których taki monitoring jest sukcesywnie prowadzony, na przykład od pewnego czasu w Wielkiej Brytanii, okazuje się, że skuteczność związana właśnie z prowadzeniem tego rodzaju badań naprawdę znacząco zwiększa skuteczność programów interwencyjnych. Tak więc to jest pierwszy komentarz.

Mam dwa pytania po tym komentarzu.

Pierwsze – dotyczące metod, które są udostępniane dla psychologów na platformie internetowej: KAPP – super, OKC – miałbym sporo zastrzeżeń. Natomiast pytanie brzmi: czy ta platforma będzie rozwijana? Ponieważ te dwie metody, nawet połączone ze sobą, dalece nie wyczerpują tego, co jest pożyteczne i potrzebne psychologom szkolnym do tego, żeby adekwatnie móc prowadzić proces diagnostyczny w odniesieniu do problemów związanych z funkcjonowaniem dzieci i młodzieży. To jest pierwsze pytanie.

Drugie pytanie jest związane z programami, jak dobrze zrozumiałem, szybkich interwencji – jak by pan mógł przybliżyć troszkę, na czym ta sprawa polega. Ponieważ ja bym chciał zapytać tak już ogólnie o to, czy ministerstwo w ogóle planuje prowadzenie szkoleń związanych z tym, żeby wyposażyć psychologów w umiejętności związane z tym właśnie, żeby prowadzić tego rodzaju szybkie interwencje. Ponieważ z naszego doświadczenia z kolei, psychologowie nie dość, że tego potrzebują i sami nam to zgłaszają, to jednocześnie założenie, że oni jakby z natury rzeczy posiadają te umiejętności, jest, powiedziałbym, trochę nadmiarowe. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję. Czy jeszcze są jeszcze jakieś pytania, żeby zebrać więcej pytań? Nie widzę, to poprosimy o odpowiedź ministerstwo edukacji.

Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej MEN Jan Kosiński-Gortych:

Zacznę może od kwestii związanej z KAPP, OKC i platformą Wsparcie.gov.pl, na której umieszczone są te narzędzia. Tak, ona będzie rozbudowywana. To, co teraz jest dostępne, to jest tylko

bardzo wstępna, pierwsza odsłona tego rozwiązania. Spodziewamy się, że kolejne funkcjonalności, kolejne rozwiązania będą pojawiały się na początku przyszłego roku. Na razie będą to takie rozwiązania związane z zarządzaniem, samym dostępem do platformy, poruszaniem się po niej, natomiast oferta narzędzi, które tam się znajdują, też będzie rozszerzana.

Narzędzia, przede wszystkim te, które się będą pojawiały, będą wypracowywane w ramach projektu Instytutu Badań Edukacyjnych „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży”. Tam ma zostać wypracowanych kilkanaście narzędzi, które mają wspierać nauczycieli, dzieci w bardzo różnych aspektach. Jeśli byłaby taka potrzeba, możemy przygotować listę, natomiast te narzędzia będą tworzone do roku... Pierwsze mają się pojawić mniej więcej w połowie przyszłego roku i proces ma być zakończony docelowo pod koniec roku 2028, na początku roku 2029, podobnie jak zresztą okres realizacji projektu. Te narzędzia będą dotyczyły różnych kwestii, czy to właśnie wsparcia psychologicznego, ale też oceny różnych potrzeb dzieci. Na przykład jedno z pierwszych, nad którymi trwają prace, związane są z oceną potencjału uczniów zdolnych i też mają znaleźć się na platformie.

Sama platforma [Wsparcie.gov.pl](https://wsparcie.gov.pl) będzie też rozwijana nie tylko o narzędzia do wykorzystania przez szkoły i kadry pedagogiczne, ale również o rozwiązania związane w ogóle z organizacją pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych i kontaktu obywateli z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Po to, żebyśmy korzystając z technologii, nie tylko umożliwili tam, gdzie to jest możliwe, skrócenie kolejek oczekiwania na wsparcie przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną, ale też jako ministerstwo posiadali więcej danych dotyczących tego w podziale już na pojedyncze poradnie, na przykład związanych z tym, jak długo się oczekuje na wsparcie w danej poradni, jak wiele dokumentów dana poradnia wystawia i w jakim zakresie, po to żebyśmy mogli bardziej dokładnie planować wsparcie, jak też wykorzystanie środków finansowych.

Natomiast jeśli chodzi o drugie pytanie, związane z szybkimi interwencjami, to tutaj znowu kwestie związane z ochroną zdrowia psychicznego – tym zajmuje się Departament Wychowania i Profilaktyki, więc pozwolę sobie odpowiedzieć na to pytanie na piśmie. Przekażę kolegom, dobrze? Nie chcę państwa wprowadzać w błąd, bo to nie jest coś, czym ja się bezpośrednio zajmuję na co dzień. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, jeszcze jest jeden głos w dyskusji.

Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Psychologicznego dr Jadwiga Łuczak-Wawrzyniak:
Jadwiga Łuczak-Wawrzyniak, Polskie Towarzystwo Psychologiczne.

Ja miałam zawsze taką myśl, ale też taką obawę, wynikającą z tego, że dziećmi zaczynamy się interesować wtedy, kiedy chodzą do przedszkola bądź są w szkole. Ponieważ 40 lat przepracowałam w Ginekologiczno-Położniczym Szpitalu Klinicznym w Poznaniu, nurtowało mnie, co się dzieje z dziećmi, które urodziły się z ciąż trudnych, które urodziły się wcześniaczko, które miały pewne trudności z adaptacją poporodową, jak również z mamami, które doświadczały wielu kryzysów w związku z byciem w ciąży i porodem. Takich rejestrów nigdy nie było, nie prowadziło się badań. Kiedy pytam neonatologów: „Co wiecie o swoim wcześniaku, który urodził się w 27. tygodniu ciąży?”, nie wiedzą nic, ponieważ nie prowadzi się tego typu rejestrów.

I tak sobie myślę, że wtedy kiedy te dzieci trafiają do szkół, z pewnymi deficytami rozwojowymi, one są jakby poza systemem – nierozpoznawalne jako dzieci, które już powinny mieć pewną ciągłość opieki, ale też powinny być badane w kierunku, co im pomaga najbardziej. Teraz, pracując w poradni zdrowia psychicznego, spotykam osoby dorosłe, które borykały się bardzo w życiu, ale właśnie były urodzone przedwcześnie, które nie są w stanie znaleźć pracy, które mają spore deficyty, ale ponieważ wyglądają zdrowo, żaden system nie jest w stanie nad nimi się pochylić, żeby udzielić im właściwej opieki.

I stąd się też biorą problemy psychiczne i też pewne trudności emocjonalne, zarówno tych mam, które przeżywały ciężką ciążę i okres adaptacyjny dziecka po porodzie, jak i tych dzieci, które nigdy nie były takie jak ich rówieśnicy, ponieważ miały ten okres... powiedzmy, niezgodny wiek z wiekiem urodzeniowym.

Tak że to jest zawsze moja taka pustka, która istnieje pomiędzy urodzeniem dziecka a wejściem do systemu oświatowego, że tutaj to jest taka próżnia i bez etapu poszerzenia wiedzy na ten temat chyba nie będziemy wiedzieli nic więcej, co się dzieje z tymi dziećmiakami i jakiej rzeczywiście pomocy im potem udzielić na kolejnych etapach edukacji. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Poproszę o zabranie głosu panią duktor Jadwigę Łuczak-Wawrzyniak... Nie, to pani już zabierała głos.

Pani Dagmara Korbańska-Chwedczuk, dyrektor Departamentu Równości w Zdrowiu w Ministerstwie Zdrowia.

Dyrektor Departamentu Równości w Zdrowiu Ministerstwa Zdrowia Dagmara Korbańska-Chwedczuk:

Chciałabym się odnieść przede wszystkim do ostatniej kwestii, którą była pani uprzejma podnieść. Oczywiście mamy sytuację taką, że oceniamy skutki wcześniactwa na podstawie dorosłych osób, ale zwracam uwagę, że opieka nad wcześniakami lata temu była zdecydowanie inna niż w tej chwili. Nie dlatego, że ona była zła – była możliwie najlepsza na tamten poziom rozwoju i wiedzy, jaką dysponował system ochrony zdrowia.

W tej chwili mamy bardzo dużo zmian w zakresie opieki nad kobietą w okresie ciąży, porodu i pokoju i noworodkiem. Standard opieki okołoporodowej, który obowiązuje od wielu lat, w tej chwili został znowelizowany. Jesteśmy w okresie *vacatio legis*, w marcu wejdą zmiany w tym standardzie. Zmiany te w dużym stopniu rozszerzają opiekę nad sytuacją, w której kobieta wraca... Dotyczy to opieki w środowisku, czyli opieki realizowanej przez położną w sytuacji, w której kobieta wraca sama do domu bez dziecka, bo na przykład dziecko bądź z powodu straty nie wraca, bądź z powodu choroby pozostaje dłużej w szpitalu, i w sytuacji, kiedy powraca samo dziecko, bo matka już wróciła – w tym zakresie rozszerzyliśmy zakres kompetencji położnej i położna będzie w środowisku dodatkowo obejmować kobietę w takich sytuacjach opieką. Ten standard, to rozporządzenie wchodzi w życie w marcu. Narodowy Fundusz Zdrowia też musi przygotować się odpowiednio – to oznacza zwiększenie liczby wizyt patronażowych położnych.

W tej chwili w trakcie opieki okołoporodowej osoby wykonujące tę opiekę – lekarze ginekolodzy i położnicy i położne – są wyposażone w narzędzia pozwalające na ocenę, czy u takich osób dochodzi do problemów, które mogą oznaczać zaburzenia psychiczne w związku z ciążą. To są testy przesiewowe, które są wykonywane w trakcie ciąży, wykonywane po porodzie i które powodują, że położna jest przygotowana do tego, żeby wskazać, które kobiety wymagają specjalistycznej opieki, powinny być do tej specjalistycznej opieki psychologicznej bądź psychiatrycznej skierowane.

Zwracam uwagę, że opieka dla kobiet w okresie ciąży jest opieką... te świadczenia zdrowotne są udzielane poza kolejnością. Wobec tego tutaj to zwiększenie opieki jest bardzo duże.

Tak naprawdę sama opieka nad wcześniakiem w tej chwili została bardzo rozbudowana, do drugiego roku życia taki wcześniak powinien wyrównać wszystkie swoje deficyty. I tu wsparcie ze strony systemu ochrony zdrowia jest rozbudowane: są dodatkowe świadczenia zdrowotne, dodatkowe programy szczepień, dodatkowe programy lekowe wzmacniające rozwój i wyrównanie szans fizycznych takiego wcześniaczka. Dodatkowo w tej chwili dzięki współpracy, i tu też organizacji pozarządowej, bo Fundacji Wcześniak, ministra rodziny, pracy i polityki społecznej i ministra zdrowia doszło do takiej zmiany w prawie, że przedłużony jest okres urlopu rodzicielskiego w przypadku rodziców, którym urodziły się dzieci przedwcześnie i którym urodziły się dzieci z problemami i wadami, w związku z czym te dzieci pozostają dłużej w szpitalu. Tam jest kilka wariantów wydłużenia tego urlopu rodzicielskiego, te warianty są zależne od sytuacji klinicznej. Najdłuższe przedłużenie dotyczy rodziców rodzących tzw. skrajnych wcześniaków, czyli dzieci poniżej 1000 g masy urodzeniowej. To pozwala rodzicom przebywać przy dziecku, w trakcie kiedy to dziecko jest zatrzymane w szpitalu. To jest bardzo istotne dla rozwoju emocjonalnego dziecka, także dla rozwoju fizycznego, dla karmienia piersią, które jest tutaj najdoskonalszą metodą karmienia i dla rozwoju... także dla sytuacji emocjonalnej rodziców, którzy mogą być przy takim dziecku. Zwracam uwagę również, że naszą pomocą są tutaj banki mleka kobiecego, które również wspomagają bardzo opiekę nad wcześniakiem i ograniczają najpoważniejsze wady rozwojowe. Mleko kobiece jest tutaj po prostu najdoskonalszym lekarstwem.

Tak że zmiany w tym zakresie zostały wprowadzone i wydaje się, że postęp jest bardzo duży. Chociaż zdaje sobie sprawę, że ocena obecnie dorosłej osoby powoduje, że... po prostu nie może być inna. Wtedy mniej wiedzieliśmy, ta opieka nie była tak rozbudowana i nie była na tak wysokim poziomie. Natomiast generalnie co do zasady wszystkie ograniczenia powinny być wyrównane do drugiego roku życia.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Poproszę pana naczelnika w Departamencie Edukacji Włączającej.

Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej MEN Jan Kosiński-Gortych:

Dzień dobry. Jeszcze chciałbym uzupełnić informacje w nawiązaniu do tego, o czym tutaj jest mowa. Chciałbym powiedzieć, że na platformie Wsparcie.gov.pl znajduje się także narzędzie do badań przesiewowych „Skrining rozwoju małego dziecka”. To narzędzie jest dostępne, można go używać do badań przesiewowych już dzieci sześciomiesięcznych i młodszych. To jest narzędzie do badań przesiewowych – nie jest diagnostyczne, natomiast ono jest zaprojektowane w taki sposób, że mogą z powodzeniem z niego korzystać zarówno na przykład pracownicy żłobków czy innych punktów opieki nad dzieckiem do lat trzech, ale także pracownicy systemu ochrony zdrowia. Zaprojektowaliśmy to rozwiązanie w taki sposób, że są dwie możliwości dostępu do tych narzędzi – jeden wymaga założenia konta i jest dedykowany przede wszystkim pracownikom systemu oświaty, ale drugi nie wymaga założenia konta i arkusz jest dostępny w całości bez potrzeby logowania, więc mogą z niego skorzystać w gruncie rzeczy wszyscy, którzy mają tylko dostęp do tego narzędzia.

W ramach tego narzędzia przesiewowego też jest brana pod uwagę właśnie kwestia tego, czy poród był porodem przedwczesnym, czy nie, i to też ma wpływ na wyniki. Tak więc przy tej okazji chciałbym zachęcić do korzystania z tego. Wiemy, że już na przykład część żłobków korzysta z tych rozwiązań, ale kiedy pracowaliśmy nad stworzeniem tych arkuszy, to zaangażowani też byli w to przedstawiciele różnych sektorów, nie tylko sektora oświaty. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś chciałby jeszcze zabrać głos w tej sprawie?

Bardzo proszę, proszę tylko się przedstawić.

Główny specjalista w Biurze Rzecznika Praw Dziecka Barbara Olszowy:

Dzień dobry. Barbara Olszowy, Biuro Rzecznika Praw Dziecka. Chciałabym zabrać głos niekoniecznie w temacie wcześniaków, tylko bardziej w temacie współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi.

Uważam, że jest to kwestia bardzo istotna. Obecnie mamy taką sytuację, że w trakcie przygotowywania, w trakcie już realizacji nawet czy pilotażu, są różnego rodzaju projekty, chociażby antybullyingowe. Są to projekty, które zakładają współpracę szkoły z instytucjami pomocowymi działającymi w środowisku. Nie można przecież opierać się na jednym psychologu, który jest zatrudniony w szkole, czasem nawet nie na cały etat, czy też na funkcjonującej w powiecie poradni psychologiczno-pedagogicznej, która przecież zajmuje się w dużej mierze diagnozą. Tak naprawdę ja nie mam takich danych, a to jest tylko takie moje przypuszczenie, że kwestia terapii czy poradnictwa też nie może być tam jakoś bardzo intensywnie realizowana. Dlatego uważam, że to jest bardzo ważne, żeby szkoły posiadały informacje, wiedzę, kontakty do organizacji pozarządowych, które zajmują się tego rodzaju działalnością.

Szczególnie jest to istotne też w związku z wprowadzaną przecież reformą dotyczącą opieki psychiatrycznej na rzecz dzieci i młodzieży, która zakłada pierwszą pomoc w środowisku. Zdiagnozowanie problemu u dziecka przez pracownika szkoły powinno zostać dalej, na pewno w porozumieniu z rodzicem, ale wyprowadzone poza tę szkołę do odpowiedniej instytucji pomocowej. Biuro Rzecznika Praw Dziecka dostrzega bardzo dużą wagę tej współpracy, o której mamy dzisiaj rozmawiać – to jest jedna rzecz.

A druga rzecz – chciałabym jeszcze powiedzieć, że bardzo ważne jest to, że organizowanych jest wiele akcji, bo należy mówić o zdrowiu psychicznym dzieci i młodzieży, należy mówić o przemocy rówieśniczej. Tylko myślę, że najważniejsze jest to, żeby to nie były krótkotrwałe akcje czy jednorazowe akcje, tylko żeby to były projekty, które będą zostawały w tych szkołach, będą się wpisywały w kulturę szkół, środowiska, i dzięki temu, myślę, że ich efektywność będzie większa niż jednorazowa krótkoterminowa akcja, która zostanie zaliczona, wpisana w dokument, że się odbyła, i trudno powiedzieć, jakie rezultaty po niej zostaną. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję. To rzeczywiście jest ważny głos. Natomiast ja tutaj pozwolę sobie na swoją uwagę w tej sprawie. Ja, jako osoba, która wcześniej współpracowała z wieloma szkołami gminnymi, prowadząc zajęcia pozalekcyjne, wiem, że być może takie organizacje działają w dużych miastach,

natomiast do tych mniejszych szkół niestety takie organizacje nie docierają. Uczniowie są skazani wręcz tylko i wyłącznie na poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które też są przepełnione, w których też bardzo długo się czeka, i z racji tego przepełnienia też czasami widzimy i takie opinie, że są po prostu „kopiuj – wklej”.

Tak więc system jest ogólnie do wsparcia. I też ten temat podjęliśmy dzisiaj na posiedzeniu podkomisji z tego względu właśnie – tutaj patrzę w kierunku Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego – że te zadania są na tyle ważne do realizacji, do wsparcia, zwłaszcza w tych mniejszych miejscowościach, gdzie poradnia jest tylko i wyłącznie jedynym miejscem, do którego można się udać, że warto by było też te organizacje wesprzeć w tym zakresie, żeby docierały właśnie też do mniejszych miejscowości – pomyśleć być może o jakimś programie dedykowanym w tym celu, bo rzeczywiście dostęp do lekarzy specjalistów jest taki, jaki jest, poradnie też są przepełnione, i bardzo często organizacje pozarządowe są jedyną alternatywą.

Co więcej, myślę, że takie wsparcie powinny też otrzymać niekoniecznie tylko organizacje zajmujące się wsparciem psychologicznym, ale mamy też wiele organizacji, które zajmują się innymi rzeczami, typu na przykład harcerstwo, młodzieżowe drużyny pożarnicze, kluby sportowe, które w swojej działalności zaopiekowują dzieci i one pierwsze też diagnozują jakieś problemy. Gdyby mogły też prowadzić w ramach swojej działalności takie wsparcie, czyli mieć kontakt z inną organizacją, która oferuje takie specjalistyczne wsparcie, chociażby nie dla samego dziecka, ale dla opiekuna, dla trenera, to też mogłoby odnosić dobre efekty. Tak więc myślę, że tutaj jest kwestia, żeby w tych mniejszych miejscowościach po prostu zsieciovac pewne organizacje, które współdziałając, stworzyłyby taką siatkę wsparcia nie bezpośredniego, ale właśnie pośredniego, chociażby przygotowującego też do zetknięcia się po prostu tych opiekunów z konkretnym problemem, bo te problemy są bardzo różne i każdy z nich wymaga innej reakcji.

Jeszcze widziałam zgłoszenie. Bardzo proszę, Departament Edukacji Włączającej.

Naczelnik Wydziału Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego w Departamencie Edukacji Włączającej MEN Jan Kosiński-Gortych:

Tytułem uzupełnienia i w odniesieniu do tego, o czym była mowa, też jedną z funkcjonalności, którą będziemy chcieli wprowadzić na portalu Wsparcie.gov.pl będzie rozwiązanie, które na roboczo nazywamy mapą zasobów powiatu. To znaczy, chcemy stworzyć taką aplikację, która będzie pozwalała powiatom na skatalogowanie – z braku lepszego określenia... czy stworzenie rejestru, zawierającego najlepiej wszystkie podmioty, które działają w różnych sektorach, też w sektorze pozarządowym, w sektorze prywatnym, na rzecz szeroko rozumianego wspierania dzieci, uczniów i rodzin. Zależy nam na tym, żeby to rozwiązanie nie tylko wspomagało zarządzaniem wsparciem czy realizacją lokalnych polityk po stronie powiatu, ale też było dostępne dla obywateli. To znaczy, żeby każdy mógł sobie wejść właśnie na stronę – prawdopodobnie na Wsparcie.gov.pl – tam znaleźć miejsce, w którym mieszka, i mieć dostęp do informacji, jakiego rodzaju podmioty działają w jakim zakresie. Myślę, że jest szansa na to, żeby w przyszłym roku taka aplikacja się pojawiła.

Chcemy też skontaktować się z Ministerstwem Cyfryzacji w tym zakresie, żeby sprawdzić czy upewnić się... bo z naszego rozpoznania wydaje się, że takie szcątkowe czy sektorowe bazy już istnieją, i najprościej byłoby po prostu te wszystkie bazy połączyć w jedno.

Natomiast niezależnie od tego, nawet jeśli one nie istnieją, to będziemy chcieli przygotować taką aplikację, bo prowadziliśmy w latach 2022–2024 projekt pilotażowy „Model wsparcia międzysektorowego” w 36 powiatach w Polsce, w ramach którego właśnie w ramach istniejącego porządku prawnego staraliśmy się wdrażać takie rozwiązania, w których przede wszystkim trzy sektory, czyli edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna, wspólnie odpowiadają na potrzeby rozpoznawane i diagnozowane w szkołach.

Wyniki tego pilotażu przynajmniej w tych 36 powiatach, w których on był realizowany, jednoznacznie wskazują, że bez współpracy między sektorami już niewiele więcej każdy z pojedynczych sektorów jest w stanie zrobić i ta współpraca między sektorami jest konieczna. Tworzenie tej mapy zasobów to był jeden z pierwszych wniosków, gdyż w tych 36 powiatach, ale też z takiego rozpoznania wstępnego z innych powiatów wynika, że mało który powiat ma w całości, nazwijmy to, zmapowane zasoby, rozumiane właśnie jako wiedza o instytucjach, które działają na terenie danego powiatu i zakresie tego działania. Docelowo to rozwiązanie też byłoby potrzebne właśnie do odpowiedniego zarządzania tym wsparciem, bo w ramach tego projektu, o którym mówiłem wcześniej, zostało objętych badaniami ok. 30 tys. dzieci, natomiast wsparciem kilka

tysięcy dzieci, i z tych przypadków, które tam było analizowane, wynikało, że... nie mówię, że to było bardzo powszechne, ale były takie przypadki, że były dzieci obejmowane wsparciem przez czterech specjalistów z tego samego zakresu i ci specjaliści nawzajem nie wiedzieli o tym, że to dziecko otrzymuje od nich wsparcie. Wiedzieli to tylko rodzice i to dziecko. Nie wiedziała o tym szkoła, nie wiedział o tym na przykład lekarz. Tak więc też widzimy, że jest pewne spore pole do działania w zakresie tego, żeby doprowadzić do takich rozwiązań, w których informacje o wsparciu z różnych sektorów są gromadzone przy dziecku.

Jednym z kroków, który my podejmujemy, to jest właśnie to rozwiązanie, które nazywamy portalem Wsparcie.gov.pl, bo tam docelowo chcemy też stworzyć takie funkcjonalności, które jeśli chodzi o dane oświatowe, będą gromadziły całość informacji o wsparciu przy dziecku, po to by było widoczne, co w oświacie się dzieje, i żeby można było też pewną historię wsparcia, nazwijmy to, mieć widoczną przy dziecku. Przede wszystkim chodzi tutaj o pracę poradni psychologiczno-pedagogicznych. Natomiast pozwolę sobie powiedzieć, że oczami wyobraźni widzimy, że w przyszłości dobrze byłoby się też otworzyć na współpracę czy wymianę danych z innymi sektorami. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Poproszę jeszcze o głos panią dyrektora z Departamentu Równości w Zdrowiu.

Dyrektor Departamentu Równości w Zdrowiu MZ Dagmara Korbasińska-Chwedczuk:

Dagmara Korbasińska-Chwedczuk. Ja bym chciała potwierdzić to, co mówił kolega z Ministerstwa Edukacji Narodowej – my również widzimy u siebie ten problem. To znaczy, w tej chwili w Polsce mamy system opieki zdrowotnej nad dziećmi zorganizowany w systemie trójstopniowym. Pierwszy stopień referencyjny, ten, który ma być najbliżej dziecka – zespół lub ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej – mamy 535 takich placówek w Polsce. Te ośrodki wskazują na to, że faktycznie mamy taką sytuację, że jest bardzo często ograniczona współpraca pomiędzy różnego rodzaju sektorami. Również naciskamy w tej chwili na budowanie takich narzędzi, żeby nasze ośrodki współpracowały ze szkołą, współpracowały z miejscami, w których pojawia się dziecko. I też widzimy to... To dotyczy zarówno sytuacji opieki nad dziećmi z bardzo dużymi deficytami, jak również w tym zakresie.

My, jeżeli chodzi o opiekę nad dzieckiem z bardzo dużymi deficytami, czasem mamy taką sytuację, że jak dowiemy się w końcu, ile dziecko ma pomocy, to – przepraszam bardzo – ono pracuje ciężiej niż człowiek na etacie i po prostu to jest tak, że to jest w pewnych momentach przeciwnie skuteczne. Rodzice korzystają z pomocy tak wielu ośrodków, że to dziecko po prostu nie jest w stanie wytrzymać. Dziecko nie może mieć w ramach swojego rozwoju więcej zajęć dziennie niż osiem godzin, bo dziecko też ma prawo do dzieciństwa i do zabawy, nawet jeżeli ma deficyty i musi je wyrównywać. Zdajemy sobie sprawę z tego, że są takie przypadki.

Natomiast w tej chwili bardzo mocno naciskamy właśnie na zwiększenie współpracy pomiędzy szkołą a naszymi zespołami i przygotowujemy narzędzia. Również wprowadzamy zmiany w koszyku świadczeń gwarantowanych, żeby te... bo naszym problemem jest finansowanie, zaświadczenie – czyli takie zmiany, żeby również te działania społeczne, działania dotyczące sieciowania i kontaktowania się osób, które wspólnie sprawują opiekę nad pewnym środowiskiem, nad pewnym dzieckiem, też były objęte naszymi świadczeniami. W tym zakresie współpracujemy również bardzo mocno z Ministerstwem Edukacji Narodowej.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Przewodnicząca PTP dr Jadwiga Łuczak-Wawrzyniak:

Jeszcze raz Jadwiga Łuczak-Wawrzyniak, Polskie Towarzystwo Psychologiczne.

Ja bym chciała zwrócić uwagę na kilka kwestii. NGO rzeczywiście coraz powszechniej biorą udział – nie wiem, czy mogę to tak nazwać – w łataniu dziur systemu, ponieważ są to organizacje, które wchodzi za system. Kiedy chyba z 10 lat temu było takie spotkanie dotyczące planów czy przyszłości NGO, to w zasadzie cała opieka zdrowotna miała pójść na NGO. Te różne organizacje rzeczywiście działają i chciałabym zapytać, kto weryfikuje jakość kadry, która jest zatrudniona w poszczególnych celach, żeby realizować pewne zadania NGO w ochronie zdrowia czy w oświacie w edukacyjnych zadaniach, które są – czy ktoś sprawuje nad tym nadzór? Ponieważ to mogą być zupełnie przypadkowe osoby, które mają bądź nie mają kwalifikacji,

ale ponieważ będą realizowały cele organizacji, będą dopuszczone do bardzo precyzyjnych działań na rzecz dzieci, na rzecz rodzin właśnie w tych konkretnych problemach.

Kolejna rzecz, NGO działają na podstawie pewnych funduszy, które pozyskują z grantów – kończą się fundusze, wiele NGO znika. Czyli jest to pewne ryzyko, że ta opieka też nie będzie ciągła.

Kolejny problem, który się tutaj pojawia – to, o czym państwo teraz mówicie – że system nie widzi, jaką opiekę otrzymuje dziecko, i rzeczywiście tak jest. Ale my się potkniemy o coś innego. Ponieważ specjalistów, przynajmniej nas, psychologów czy psychoterapeutów, obowiązuje tajemnica, a więc możliwość dzielenia się pewnymi informacjami w różnych gremiach czy pomiędzy sektorami nie jest do końca wyjaśniona. Tak więc też nie będziemy mogli dzieci ubierać we wszelką pomoc i wsparcie, które otrzymują przez całe życie, bo kiedy dziecko stanie się dorosłym, to okaże się, że ono niesie za sobą ciężki worek, który być może w którymś etapie jego życia zostanie wykorzystany przeciwko temu dziecku, że ono nie rozwijało się w sposób prawidłowy, że wymagało takiej dużej pomocy, a więc nie jest osobą pewną i obciążoną właśnie jakimiś trudnościami w obszarze zdrowia psychicznego. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dokładnie, tu się z panią zgadzam. Natomiast wydaje mi się, że jeżeli chodzi o weryfikację, to jeżeli szkoła współpracuje z organizacją, to chyba po stronie dyrektora jest po prostu sprawdzenie kompetencji tych osób, które mają bezpośredni dostęp do pracy z dziećmi. Przypuszczam też, że jeżeli organizacje korzystają ze środków publicznych, to też muszą spełnić kryteria po prostu kadrowe, żeby o takie środki się ubiegać.

Tutaj widzę, że wyjaśni nam tę sprawę pan dyrektor z Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego.

Zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM Wojciech Kuraszyk:

Tak. Dziękuję, pani przewodnicząca, za głos. Tutaj było kilka wątków dotyczących roli NGO w tym szeroko rozumianym systemie wsparcia dzieci z problemami psychologicznymi.

Rzeczywiście, zaczynając od początku, pani przewodnicząca wniosła apel, głos w dyskusji o to, żeby wspierać jak najbardziej NGO działające w małych, lokalnych społecznościach – tam, gdzie jest największy deficyt rozwiązań systemowych we wsparciu dzieci zmagających się z tymi problemami. Ale nie tylko to; także w różnych innych aspektach tam mamy deficyty funkcjonowania państwa – może w ten sposób to określić. I rzeczywiście my, jako Departament Społeczeństwa Obywatelskiego, widzimy bardzo dużą rolę dla NGO w wypełnianiu tych luk. Tak jak tu powiedziała pani doktor, to rzeczywiście NGO czasami wypełniają luki tam, gdzie państwo z różnych powodów nie domaga – może w ten sposób powiem – i my widzimy tę potrzebę.

My też to realizujemy poprzez pewne nowe programy, tak jak był w tym roku „Program moc małych społeczności” dedykowany tylko i wyłącznie do wsparcia NGO w miejscowościach do 100 tys. mieszkańców – z terenów wiejskich, z terenów małych miast. Ten program będzie też kontynuowany w kolejnych latach, mamy zabezpieczenie finansowe na realizację tego programu.

W ramach innych programów, takich jak PRO czy NOWEFIO, także te organizacje z małych miejscowości jak najbardziej mogą ubiegać się o środki, startować do tych programów, i one też uzyskują wsparcie finansowe: granty, dotacje.

Co do doboru kadr w tych NGO i jak to jest uregulowane, to może z naszej perspektywy powiem, jak to wygląda przy staraniu się o środki publiczne. Tam jest rzeczywiście szereg wymagań dotyczących zdolności organizacyjnych, zdolności kadrowych danej organizacji, która musi je wykazać – de facto to, że ma odpowiedni zasób kadrowy, jeżeli chce startować w konkursie o środki publiczne. To jest jeden z warunków podstawowych. Jedynym pewnym odstępstwem... być może nie odstępstwem, ale *novum* w tym zakresie jest program „Moc małych społeczności”, który także jest dedykowany dla nowych organizacji, nowo powstających. Ale wszystkie pozostałe programy są dedykowane dla organizacji, które już się wykazują pewną historią działania, współpracy z innymi instytucjami, i jest to wszystko możliwe do weryfikacji, do sprawdzenia.

A, jeszcze był problem finansowania i tego, że co niektóre organizacje działają na zasadzie, że jest pewien projekt – realizujemy projekt; kończy się projekt – niestety nie mamy źródeł finansowania. To jest ten tzw. problem grantowy. To jest przekrojowy problem – nie dotyczy tylko i wyłącznie tej działki, dotyczy różnych działek, w których działają NGO. Naszą rolą jako Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego, także rolą Narodowego Instytutu Wolności, który jest rządową agencją wykonawczą dedykowaną właśnie do wspierania

rozwoju NGO, jest wspieranie tego rozwoju, szeroko rozumianego, NGO. To jest, my po prostu staramy się dać pewien zaczyn dla tych organizacji, po to żeby one się zbudowały, umocniły, ale w pewnym momencie one też muszą zadbać o inne źródła finansowania, nie tylko i wyłącznie ze środków publicznych. To można robić poprzez *fundraising*, poprzez współpracę z innymi organizacjami, na przykład wejście w inne źródła pomocy od innych podmiotów – może w ten sposób powiem.

Ale docelowo to też to nie może wyglądać w ten sposób, że organizacja funkcjonuje przez 20 lat i jedynym jej źródłem finansowania jest tylko i wyłącznie budżet państwa. Ponieważ w pewnym momencie, skoro ktoś już tak długo funkcjonuje w tej rzeczywistości, to powinien mieć pewne zasoby, zarówno kadrowe, jak i instytucjonalne i organizacyjne, które pozwalają tej organizacji na zdobywanie innych źródeł finansowania. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska2050):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś chciałby zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń.

W takim razie uważam, że porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie podkomisji.